

Politiški pregled.

* **Za povzdigo Dalmacije.** „N. Fr. Presse“ piše: Potovanje ministra za trgovino, dr. Fořta, zbuja nado, da se končno izvrši program za razvoj Dalmacije. Dalmacija bo spojena z Avstrijo s pomorsko zvezo, potom Lloydja in z državnimi sredstvi. Trgovinski minister proučuje sedaj različne predloge, odkod bodi odhod bodoče brze proge, iz Trsta ali Pulja, oziroma Medolina ali Voloske. Ker je treba to vprašanje nujno rešiti, se stvar določi takoj, ko se minister povrne na Dunaj. — Dr. Fořt je proučeval tudi razširjenje že obstoječih luk in zgradbo novih luk. V Šibeniku, kjer si je minister ogledal tamošnjo tvornico karburja, zgradijo v kratkem nov pomol. V Spljetu razširijo sedanjí pomol ter zgradijo še drugi pomol; tozadevna dela se prične še tekom tega leta. Vlada hoče povzdigniti tudi ribarstvo in zlasti promet tujcev.

* **Izseljevanje v Ameriko.** Iz Washingtona poročajo: Iz Avstrije se je v zadnjih štirih mesecih naselilo 15.621, iz Ogrske 27.367 oseb, to je 5000 oseb več nego lani v istem času. Iz Evrope se je skupno naselilo 132.137, tako da odpada na našo monarhijo tretjina evropskih naseljenikov. Iz Nemške se je naselilo 6304 osebe s gotovim denarjem 127.000 dolarjev, iz Ogrske pa 7976 Madjarov, ki so imeli 284.372 dolarjev imetka. Iz Ogrske došlih 4800 Slovakov je imelo vsega skupaj 70.236 dolarjev imetka. — To je napredek naše države!

* **Zidanje trdnjav na Benečanskem.** Dunajski „Zeit“ poročajo o tem iz Benetk: „Na tukajšnjih utrdbah delajo z mrzličavo naglostjo. Prezidavajo utrdbne na kopnem in na morju in razen tega gradijo vrsto novih fortov, katere opremljajo z vsemi sredstvi moderne tehnike. Oboroženi bodo s težkimi obrežnimi topovi. Zlasti pri Mestreu zidajo velikanske utrdbne. Tudi v Veroni hitijo kar se da s fortifikacijami. Okolo Verone napravijo cel trdnjavski pas, tako da bo tu zašancan tabor najmodernejšega zistema. — To so brez dvoma žalostna znamenja, in nekaj gotovo čaka nas, ki smo sosedí Italijanom.“

* **Nova zbornica poslancev bo razpuščena?** Niso še izvršene volitve za nov državni zbor, in že govore o njega razpustu. Tako je te dni bivši dunajski poslanec Steiner na nekem volilnem shodu rekel nastopno: „Ne verjamem, da bo mogla zbornica v tem letu storiti kaj dobrega. Štiri tedne bo treba, preden se bo nova zbornica konstituirala; na to predloži vlada proračun za drugo polletje. Gotovo je, da porečejo tedaj agrarci: Sedaj je čas žetve. In zahtevali bodo, da se takoj razpravlja o ogrskem vprašanju. In ker ne bomo odobrili pogajanj, ki se vrše sedaj med Avstrijo in Ogrsko, je možno, da bo zbornica razpuščena.“ — Hitro se je torej oglasil mrtvaški zvon, samo, če mu je kaj verjeti!

* **Slovanski dijaki pri ministru Pacáku.** Ko je bil češki minister dr. Pacák za cesarjevega bivanja v Pragi, so ga obiskali zastopniki slovenskega dijaštva. Češki dijaki so mu obrazložili svoje zahteve. Za slovensko narodno-radikalno dijaštvo je predsednik „Adrije“, jurist Lipold, obrazložil ministru zahteve in želje glede slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Minister je obljubil, da se hoče zavzemati za zahteve in želje Slovencev. V „Adriji“ so ustanovili vseučiliški odsek, ki bo sporazumno s češkim dijaštvom izdelal obširen memorandum.

* **Sklicanje državnega zbora.** Novi državni zbor skličejo najbrže na dan 18. junija t. l. Zboroval bo baje do konea julija. Vlada mu predloži več manjših predlog in proračunski provizorij.

* **Splošna volilna pravica na Ogrskem.** Ogrski ministrski predsednik je izjavil deputaciji agrarnih socialistov, da sedanja ogrska vlada na vsak način izvede splošno volilno pravico.

* **„Črne čete“ v Rusiji.** — Pred nedavnim časom so umorili urednika „Ruskih Vjedomosti“, Jollosa, kar se pripisuje takozvanim „črnim četam“. Značilno je, da je dobil zdaj že drugi poslanec, Hessen, ki je priporočal in predlagal v dumi odpravo smrtnih kazni, smrtno obsodbo od teh „črnih čet“.

* **Roosevelt — dosmrtni predsednik?** Londonski „Daily Telegraph“ poroča iz Bostona, da se je tamkaj pojavila živahna agitacija, ki stremi za tem, da izvolijo Roosevelta za dosmrtnega predsednika Združenih držav.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Okrajna posojilnica v Kobaridu na račun pokroviteljine zadnji rok 100 K. Trvdka Fran Ksav. Souvan v Ljubljani, 32 50 K. Živili učiteljski dobrotniki in naslednjiki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Janko Likar, učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani, nadučitelj H. Skulj, A. Trošt in G. Čersa, vsi iz Tržišča pri Mokronogu, nadučitelj Mavro Framšek, Ivana Framšek, Ludovik Petrič in Leo Rott, vsi iz Sromelj pri Brežicah, Fran Šinigoj iz Sv. Jerneja na Muti, Karol Mavrič iz Ljutomera. Živili! Bog plati!

Odkritje Tomšičeve spominske plošče na Vinici. Dne 19. in 20. maja t. l. odkrije svečano klub braće hrvatskega „Zmaja“ rojenemu Slovcu Ljudevitu Tomšiču, hrvaškemu učitelju, pedagogu in književniku spominsko ploščo na Vinici, kjer se je dotičnik rodil, kot sin tedaj tam službujočega učitelja in narodnega pesnika Bernarda Tomšiča. Vsakega zavednega Slovcena dolžnost je, da se ta dan raduje z brati Hrvati, kateri prihite o tej priliki na slovenska tla. Pokažimo pri tej priložnosti, solidarnost in slogo na kulturnem polju z brati Hrvati! — Hrvati pridejo na Vinico dne 19. maja ob 5. popoldne, kjer jih slovesno sprejmo. Potem položijo vence na grob očeta Tomšiča. Zvečer je razsvetljava in godba. Drugo jutro je ob 6. uri budnica in po deseti maši odkritje spominske plošče. Po odkritju je slovesni obhod po Vinici ter banket v Školnikovi gostilnici.

Načrt zakona o pravnih odnošajih učiteljstva v Istri. Skupni odbor hrvaškega, slovenskega in italijanskega učiteljstva v Istri je izdal načrt zakona, ki določa ureditev pravnih odnošajev istrskega učiteljstva.

V svrhu regulacije učiteljskih plač se bo poklonila dne 13. maja deputacija učiteljstva, obstoječa iz zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih zvez, naučnemu in finančnemu ministru. Našo „Zavezo“ bo zastopal tovariš Luka Jelenc. Pri tej priliki se bo položil temelj tudi „Avstrijski učiteljski zvezi.“

Okrajna učiteljska konferenca slovenskih ljudskih šol v Ljubljani bo dne 16. maja v telovadnici I. m. d. lj. šole v Komenskega ulicah. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu še: 1. „Učni poizkus iz telovadbe“ (gosp. J. Furlan). 2. „Prva pomoč pri nezgodah v šoli“ (g. dr. O. Krajeo). 3. Načrt „Šolskega reda“ za učence in učenke mestnih ljudskih in meščanskih šol v smislu § 86. dokončnega šolskega in učnega reda (g. K. Wider). 4. Podrobni učni načrti za 6., 7. in 8. razred: a) za računstvo in geometrijsko oblikoslovje (gdč. F. Zemetova); b) za prirodopisje in prirodoslovje (gdč. A. Sarkova); c) za zemljepisje in zgodovino (gdč. E. Rekarjeva).

Alli bo dan 14. maja pouka prost? Pred šestimi leti je deželni šolski svet odredil, da je bil dan državnoborske volitve pouka prost. Letos pa deželni šolski svet ni izdal take odredbe, pač pa nekateri okrajni šolski sveti za svoje okraje. Sicer pa govori § 115 dokončnega šolskega in učnega reda tudi o tem, ki pravi: „Šolski voditelj naj dá učiteljem svoboden čas, ki je potreben za izvrševanje volilne pravice v javna zastopstva.“ Torej sme vsakdo na volišče, četudi trpi pouk. V nekaterih krajih bodo dali krajni šolski sveti ta dan prosto, v drugih krajih bodo pa prestavili pouk na prihodnji četrtek. Zaradi šole torej ni nikomur treba zanemarjati svoje volilne pravice in naj se vsakdo udeleži volitve ter voli šoli in učiteljstvu naklonjenega kandidata.

Klerikalna kadilnica. Kako znajo klerikalci vihteti kadilnice, naj pokaže citat iz „Gorice“ (št. 27): „Dr. Laharnar, velenadarjen sin planin, odličnjak na celi črti svojega šolanja od začetnega šolarčka do učenega doktorja, bistrumna glavica, kakor jih imamo Slovenci le malo, izurjen in izkušen v vseh manipulacijah našega političnega uradništva, izkratka: mož, kateremu so rojenice položile v rojstno zibelko nenavadno veliki dar nadarjenosti, pravi talent; mož izkušen . . .“ Komur ni dovolj take hvale, temu ne moremo pomagati. To imponira!

Poročil se je v Rabu g. Dragotin Pribil, c. kr. okrajni šol. nadzornik na Krku, z gdč. Rozo Nimirovo. Srčno čestitamo!